

*Н.Є. Рак, аспірант Львівського інституту банківської справи
Університету банківської справи НБУ*

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ ЯК НАЙЦІННІШИЙ РЕСУРС В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Глобальна фінансово-економічна криза ставить перед банківськими установами нелегкі завдання щодо подальшого розвитку. Для багатьох із них на порядку денному стоїть питання щодо згортання діяльності, адже на даний час тимчасову адміністрацію введено у 16 банківських установах України. Як у таких умовах вижити та ще й зберегти свої конкурентні позиції на ринку? Це питання, яке ставлять перед собою багато менеджерів провідних фінансових організацій.

Враховуючи світові тенденції здійснення підприємницької діяльності, варто зауважити, що важливою складовою, що використовується в управлінні компаніями, є інтелектуальний капітал. Саме він визначає ринкову ціну організації. Отже, за оцінками агентства Bloomberg, ще у 1999 році ринкова вартість американських та європейських банків у 2,5-3,5 рази перевищувала їх балансову вартість.

Інтелектуальний капітал банківської установи – це сукупність людського (постійно зростаючої суми знань, навичок та вмій працівників), організаційного (програмне забезпечення; інформаційні технології; бази знань; ліцензії; організаційна структура; корпоративна культура), та клієнтського (бренд; імідж; маркетингові технології та ноу-хау; бази даних про клієнтів; технології залучення та утримання клієнтської бази; наявність стійкої депозитної бази) капіталів, що дає позитивний мультиплікативний ефект для створення вартості банківської установи.

Найважливішою складовою інтелектуального капіталу є людський капітал. Особливо значна його роль в умовах фінансової кризи, адже менеджерам банків доводиться приймати блискавичні рішення, часу для тривалих дискусій про те, на які ринки виходити, з якими сегментами працювати, – немає. Починаючи з осені 2008 року необхідно щодня відповідати на гостре питання, як утримати вкладника вже сьогодні вранці. Як зазначає Голова Правління “Райффайзен Банку Аваль” Володимир Лавренчук, “найкращим каналом передачі інформації є працівники банку, адже вони є добре проінформовані і можуть цю інформацію простими, дохідливими словами донести до клієнтів”.

Включення інтелектуального капіталу до фінансової звітності поряд з фізичним капіталом, а також перенесення його вартості на

вартість банківської послуги (продукту) створює проблему його оцінки. Проте оцінка інтелектуального капіталу банківської установи є важливою, оскільки допомагає формувати довгострокову стратегію у мінливому конкурентному середовищі та забезпечує сталий розвиток фінансової організації.

Існує чотири основні методології дослідження інтелектуального капіталу, кожна з яких включає ряд методів. До них належать методології:

- 1) віддачі на активи (ROA);
- 2) ринкової капіталізації (MCM);
- 3) прямої оцінки інтелектуального капіталу (DIC);
- 4) підрахунку очок (SC).

Якщо пристосовувати дані методи до банківської діяльності, то грошові оцінки, а саме MCM та ROA, варто використовувати для визначення вартості банківської установи при злитті чи придбанні. За допомогою DIC та SC методологій можна побачити реальну картину стану інтелектуальних ресурсів банківської установи.

Рак, Н.Є. Інтелектуальний капітал банківської установи як найцінніший ресурс в умовах глобальної фінансової кризи [Текст] / Н.Є. Рак // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доповідей XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (12-13 листопада 2009 р., м. Суми): у 2 т. – Суми: УАБС НБУ, 2009. – Т. 1. – С. 162-163.